

...лат. Эмишки, оёги сий... н лэйлани парвариш... лас, жишлик қилган деҳқон... га, худонинг бу жоноти ол... тин тарвузининг уруғини кел... тириб берибди. Буни кўрган хасис бой ўйлаб ўтирмай лэйлакни майиб қилиб, уни деҳқондан минг қарра зиёда парваришладди. Ала... оқибат лэйлак ўзини майиб қилиб, сўнг парваришлаган бойни ҳалоқатга маҳкум қилган экан. Мазкур ривоят замирида инсон кўрган ёмонлигини, чеккан зулминини бир умрга унутолмаслиги акс этган. Инсон эоти ҳар қандай яхшиликни унуттишга қодир эканлиги, аммо оёғига кирган зарра тиканининг захмини эсдан чиқармаслиги мужассам бу ривоятда.

Хамшаҳрингиз Дилором Алимовани яхши танийсиз. У раҳбарлик қилган. "Наргиз Дилором", автокорхонасининг кечмишларидан ҳам яхши хабардорсиз. Уэ даврида, корхона автоуловлари ҳўқанди латиф аҳолисининг 60 фоизига хизмат кўрсатарди. Мевағи даракта тош отилгани каби Сизнинг бе... восита раҳбарлигингиз остида Кўкчи шаҳар прокурори 2000 йилнинг 6 мартида корхона раҳбари Дилором Алимова уҳула жўсбчи Шавкат Мамаюсовларга нисбатан амалдаги Жиноят Кодекси 154-моддаси 2-қисми (даромадни солиқлардан яшириш) билан жиноят иши кўзғатди. Ходимларингиз "буортмаси" асосида корхонасини текшириб бегон Кўкчи ДСИ бошлиғи Х. Алимовнинг ҳулосаси билан ИИБ майори Маҳмуд Қодиров дастлабки тергов ҳаракатларини бошлаб юборди. Аслида корхона тижикчи солиқлардан бўйин тўлаш, даромадларни яшириш сингари ҳолатлар йўқ эди. Шу билан бирга дастлабки терговлар мобайнида бу иш бошида айнан ўзингиз турганингизни, бу ишдан манфаатдор эканингизни ҳали Алимовлар билмасди. Шундай бўлса-да улар ўзларининг айбсиз эканини исботлашга уриндилар, бироқ терговчиларнинг тазйиқлари, пўписалари суяк-суякдан ўтиб кетаверди. Корхона ҳисобчиси Шавкат Мамаюсов терговчилар тазйиқига дош беролмай жонига қасд қилди. Ортидан беш нафар фарзанди бўзлаб қолаверди. Сиз эса, бу ҳодисадан ҳулоса чиқариш ўрнига корхона хизматчиларига босимни янада кучайтиравердингиз.

Хайриятки, дунё Сиз сингари одамларнинг қўлида қолган эмас. Дилором Алимованинг елиб-югуришлари, икки йиллик машаққатлари эвазига ҳеч қандай даромаднинг солиқлардан яширилмагани, бу терговчи ва прокурор ўйлаб-топган "ўйин"лар

эгани ўз исботини топди. Топширингиз билан тергов олиб бораётган Маҳмуд Қодиров бошқа бир ҳолатда пора билан қўлга тушиб, гойиб бўлди. Сиз уни қидиртириш, жиноятига яраша жазо бериш ўрнига. "Реноме-аудит" фирмаси, Х.Сулаймонова номидаги республика суд бухгалтерия экспертизасининг бир неча ҳулосаларини чиплақка чиқаришга уриндингиз. Ишни дастлабки инстанцияда кўрган судья Б.Фозилоннинг қилмишлари эса сизникидан ошиб тушди, натижада иш чалқашиб кетди. Таъмағирлик, зулм машинаси ишга тушиб, корхона теваарағида бир гуруҳ солиқчилар, терговчилар, прокурорлар, судьялар гиёриллаб қолди. Бу ҳол ишни апелляция босқичи бекор қилинганида ҳам давом этаверди. Чунки уларнинг вилоят прокуратурасида Сиздек таъанчи ва суянчи бор эди!

Бу орада жиноят ишининг асосини ташкил этган солиқчилар ҳулосасини имзолаган Х. Алимов вилоят миқёсидаги лавозимга кўтарилиб кетди. Иккониятларингиз янада шидди, қайта терговга юборилган ишни адолатли бартараф этиб, ишда жиноят таркиби йўқлиги ҳақида қарор чиқарган Ўзбекистон тумани ИИБ терговчиси Ж. Холматов Сизнинг адолатсизлигингиз, дангал қарорини бекор қилиб, ишни бошқа терговчига берганингиздан ёқа ушлаб қолаверди. Ниятингиз бабривор амалга ошмади: Учқўриқ тумани ИИБ терговчиси А. Хошимов ҳам ҳақиқатдан бўйин тўлаб олмай 2002 йилнинг 5 июнида ишда жиноят таркиби йўқлигини аниқлаб қарор чиқарди! "Моҳият" газетаси муҳбири 2003 йилнинг 25 апрелида қилмишларингиз баён этилган "Ўйин" номли мақолани чоп-этди.

Қўқонлик Одина Қаҳоровани эслайсизми? Сиз қон йиғлатган бу фуқаронинг дардини бутун юртдошларимиз яхши билади. Унинг кечмишлари, бошига солган кулфатингизни бу аёл ўлғунча унутолмас ҳерак. Шу билан бирга ҳўқўчи муҳофаз қилиш идораларидаги ҳамкасбларингизга ҳам яхшигина "ўрнак" бўлганингиз ҳақида марказий газеталарда фельетонлар чоп этилган. Айни пайтда Одина Қаҳорова қилмишларингизни Худода солиқ, қараб юрибди. Сиз унинг жўғарбақдининг узок йиллик ҳамоққа ноҳақ кесиллигига сабабчи бўлдингиз.

...Унинг ўғли Абдулла ва фуқаро Қамолитдин Раҳимовга нисбатан 2002 йилнинг ноябрида қотиллик,

босқинчилик, зўрлаш сингари ўта жиддий айбловлар билан иш кўзғатилди. Ишдаги ҳолатлар ижтимоий жиҳатдан хавфли бўлгани боис "дело"ни вилоят прокуратураси, яъни Сиз ўз назоратингизга олдингиз. Иш назорати вилоят прокуратурасининг бошқа бир ходими зиммасига юклатилганида айбланувчининг онаси ҳорж билан савдо қилувчи тўжор эканини, пулдорлигини бил-

дингиз. Аммо бу пайтга келиб, гишт қолипдан кўчмади. Шунга қарамай ишнингизга юрадиган вилоят суди мутасаддилари мўддатдан биров қисқартириб беришди. Гўё, Сиз бу билан Абдулла Қаҳорованинг ишнини олган, унинг гамини егандек кўринишни истаб қолдингиз. Ҳатто марказий газеталардан бирининг муҳбирини ёллаб, бу кичик адолатпарвар ҳаракатингизни тарих

қолага кўриб, Ёдорованинг қотиллиги сифатида унинг турмуш ўзгариш қодирлиги халқлар, ўган ўгли Зоҳиджон, дўғонаси Язаира Тошматова, Назиронаг жияни Бобиржон Мирҳўжаев ҳамда Илком Мадражимов жавобгарликка тортилади. Қотилликнинг ягона гувоҳи — марҳума Ёдорованинг ўғли босқинчиларнинг рус йиғитлари экани ҳақидаги кўргазмасидан сўнг қодиржоннинг "жиноий шериклари" бўлган рус йиғитлари Марғилондан "топиб" келтирилади...

Бовшдан-оёқ тўхмат бўлган, бўғдонга қурилган жиноят ишини судья Абдуқалил Алиқулов жасорат кўрсатиб, унинг шўнчаки уйдирма эканини исботлади ва айбланувчиларга нисбатан Оқов ҳўқимини ўқиб, уларни суд залидан овоз қилиб юборди. Мисли қўрилмаган мардикка қўл урган судьянинг хатти-ҳаракатлари Фарғонадаги ҳўқўчи муҳофаз қилиш идораларини жиддий саросимлага солиб қўйди. Натижада ҳали апелляция мўддати битмай туриб, ҳўқма нисбатан уни бекор қилиш ҳақида прокурор-протести киритилди. Судья Алиқулов эса бола-чақасини ўйлаб, "ўз аризаси" билан кетаманга тушиб қолди.

Мамлакатимиз суд-ҳўққ тарихидаги бу воқеа охиригача етганида Сизнинг аҳволингиз нима кечарди? Сиз вилоят прокурорининг ўрин-босарлигидан биринчи ўрин-босарлиги лавозимига кўтарила олармидингиз? Ноҳақ 9 ой ҳамоққа етган беш фуқаро оқландани боис Сиздан кўрган жабру ситамларига интиқом талаб этганида нима қилардингиз?

Эслисангиз, юқори идораларда фаолият юритган кезларингизда олттарықлик машўр тадбиркор Абдуқалил Маматов етакчилик қилган "Урта Осиё" тайёрлов савдо жамоа ҳўжалигида 1998 йилнинг 16 ноябридан бошлаб олтиш саккиз кўнлик ноқўнний текширувлар ташкил қилганингиз, оқибатда жамоа ва давлатга катта фойда келтираётган корхона фаолиятини сизингизнингизни олти-артиқликлар эсдан чиқаришмайди. Қасд олиш, шахсий манфаатлар эвазига солиқ ва бошқа маъмурий идоралар вақилларини текширишларга жалб қилиб, корхона ишчиларининг ризқини кўйганингиз, умуман, мамлакатимиз раҳбарияти томонидан бошланган улкан ислохотларга тўсиқ бўлганингизни унуттиш

мумкинми? Бу ҳақда "Мулоҳоза" газетасининг 2003 йил 4-март кўни сонда "Сўнги баёратлик" номли мақола ҳам чоп этилган эди...

Ўзингизга ойна тутиш барорларда бўлиб ўтган ҳодисаларда фақат Сизни айблай олмаيمان. Вилоятнинг собиқ раҳбарлари томонидан йўл қўйилган ҳолатлар, журъатсизлик, маҳаллий идораларда илдиш ўтган коррупция фаолиятингизга кенг йўл очиб берди. Зеро, Президентимиз Халқ депутатлари Фарғона вилоти сессиясида сўзлаган нўтқида айни шу мулоҳазалар акс этган.

Инсон, аввало, одалларнинг тақдирини ҳал қилганидан йўл асосида утирганлар ўзининг шу аъмола маънавий ҳақли экани ҳақида ўйлаб кўриши, ана шундан кейингина фаолият бошлаши керакми, деб ўйлаيمان. Аксинча, уни маъмурий усуллар билан йўлдан олиб ташлаш, жамоатчиликни унинг қилмишларидан бохабар қилиш билан унга таъсир ўтказиш мўшкул. Гапимнинг исботи сифатда бевоасита Сиз ва атрофингиздаги шерикларингиз фаолияти борасида матбуотда чоп этилган мақолаларни санаб ўтаман: "Наҳди-га ишлайдиган директор" ("Хўққ" газетаси), "Уғрини қароқчи туғанди" ("Адолат йўли" газетаси), "Судья оқландими, оқ" ладими?" ("Хўрият" газетаси), "Ўйин" ("Моҳият" газетаси), "Фарғонада нима гаплар" ("Халқ сўзи" газетаси), "Вазирликдан рухсат борми?" ("Ўзбекистон овози" газетаси), "Қарор катий эмас!" ("Адолат" газетаси) ва ҳўқазо. Булар менинг билганларим, ҳолос.

Ҳадис мўборакда "Яхшилик қил, у қўлингдан келмаса, ёмонлик қилма" дейилади. Ушбу хат аввалида лэйлак воқеасини беҳизга эслашмайди. Бугунги кўнда ҳўқўчи муҳофаз қилиш идораларидан йироқлаштирилганингизга қарамай кўпчилик қилиб кетган ишларингизни, ўтказган жабру ситамларингизни эсдан чиқаришган. Сиз қандай лавозимда ишлаган, қай тарзда фаолият олиб борманг, ўтмишингиз саҳифаларида қора доғлар бўлиб турган мазкур воқеалар ҳақида мулоҳаз қилишингиз, жабрдийдалардан авф сўрашингиз керак. Каминга бу иқролик билан айбини эсида йироқман. Аммо ҳамма муаммони пул билан, таниш-билиш билан ҳал қилиш мўкин эмас. Зеро, Президентимиз бошчилигида олиб борилаётган улкан бунёдкорлик ишларига кичик бир соя бўлолмаслигингиз аниқ. Кўмуш МНРЗАКАРИМОВА, журналист

ТАН ОЛИШ МАШАҚҚАТИ

Фарғона вилоти прокурорининг собиқ ўринбосари Маъруф Усмоновга

масмиди.

Ҳақиқат шундаки, Абдулла Қаҳоров ва Камолитдин Раҳимов Кўкчида яшовчи бир енгилтак олдингиз уйига "шарқуфторлик" қилишга боргани, аёл ва Абдуллабой ўртасида алоҳида хонада сўғи-сўғи ўйинлари авжи паллага чиқар маҳали мастликда аёлнинг норасида ўғлини Камолитдин Раҳимов бигиллатиб сўйгани, жоҳорлатдаги ўғлини Камолитдиннинг қўлидан олишга уринган онага ҳамла қилингани, аёл кўрқанидан ўзини юқори қаваддан паства отгани маълум. Яна шуниси аниқки, телбавор ҳаракатланаётган ширақайф шеригини тутиб қолмоқчи бўлиб, Абдулла уяли қўчоқлаган, шунга яраша Камолитдин унга ҳам жароҳат етказган. Аммо терговчилар Абдулла Қаҳоровни ҳам Камолитдин Раҳимовнинг жиноий шериги сифатида сўроқларга жалб қилиб, иккаласини қотиллик, босқинчилик, зўрлаш ва бир қанча жиноятларда айблаб, тергов олиб борган.

Терговлар мобайнида ўзининг қилмишларига норасида боласининг қўрбон бўлганини йўйган С. Маҳмудова Абдулланинг бу ҳодисада айбсиз экани, қайтага Камолитдин Раҳимовни ниятдан қайтаришга уринганини айтиб, кўргазма берса-да, Сиз жиноятни бошқача квалификация қилишга йўл бермадингиз.

Одина Қаҳорованинг тинимсиз шикоятлари, юқорига йўллаган аризалари оқибатида лавозингиздан қайтдингиз. 2003 йилнинг 10 ноябрида Жиноят ишлари бўйича Фарғона вилоти судининг 31.10.2003 йилдаги ҳўқимига сик-ҳам, казоб ҳам қўймайдиган протест кирит-

зэрварақларига михлаб қўйишга эришдингиз. Аслида Абдулла Қаҳоровга қўйилган айбловнинг пуч эканини, уни ўзингиз ўйлаб тоганингизни, агар протестда бор ҳақиқатни акс эттирсангиз тўрттиш жавобгарликка тортилишингиз мўкинлигини яхши билардингиз. Шунинг учун ҳам протестда Абдуллани оқлашни эмас, унга берилган жазонинг енгиллаштиришни сўрадингиз. Гўё, шу билан ҳалқираётган вилотнингиз алангасига сув сепмоқчи бўлдингиз.

Маъруфжон, менимча, Сиз учун бировни қилмаган жиноятда айблаш, ноҳақ жазога тортиш одатга айланганчи, бунинг ҳаммаси қилмишларингизга яраша жазо олмаганингиз, мансабдан мансабга осонликча ҳаллаб улаверганингиз оқибати бўлса ажабмас. Ахир, Фарғонада "бешлик" деб ном олган гуруҳни 9 ой мобайнида қилмаган жиноятни учун қамаб ўтирганингиз, уларга беҳисоб маънавий-моддий изтироблар етказганингиз ҳақида матбуотда бир неча мақолалар чоп этилган. Масалан, уларнинг бири "хўрият"нинг 2004 йил 3 ноябрь сонюнда чоп этилган танқиқ журналист Хабибулла Олимжоннинг "Инсон тақдирини ўйинчўқ эмас" мақоласидир.

Сиз бевоасита раҳбарлик қилган "Ёдгорой Раҳимова иш" хусусидаги мазкур мақолада 2002 йилнинг 16 июндан 17 чига ўтар кечаси фуқаро Ёдгорой Раҳимованинг ўз уйда ўлдириб кетилгани, прокуратура идорасининг эса қотилликда гўмон қилиб, беш нафар фуқарони ҳўқсга олгани ва уларни 9 ой мобайнида ноҳақ қамаб ўтиргани тилга олинади. Ма-